

Fullmäktigemotion om att bevara den subjektiva rätten till dagvård

491/05.10.00/2015, 150/00.02.00/2015

STF 14.03.2016 § 16

Mer information:

chefen för småbarnsfostran Annika Hiitola, tfn 09 5056 820
fornamn.efternamn@grankulla.fi

Fullmäktigeledamot Juha Pesonen m.fl. har 16.11.2015 lämnat in en motion, där de föreslår att den subjektiva rätten till småbarnsfostran på heltid inte ska begränsas i Grankulla (**bakgrundsmaterial**).

Regeringen beslutade i oktober 2015 om en revidering av lagen om småbarns pedagogik som ska träda i kraft 1.8.2016. Efter reformen ska varje barn ha rätt till 20 timmar dagvård i veckan. Småbarnsfostran ska ordnas på heltid om barnets föräldrar eller andra vårdnadshavare arbetar på heltid eller studerar, verkar som företagare eller sköter ett eget arbete som huvudsyssla. Barnet har också rätt till mer än 20 timmar dagvård i veckan, om det är nödvändigt med tanke på en förälders arbete, rehabilitering el.dyl., eller om det annars är befogat med tanke på barnets utveckling, stödbehov eller familjeförhållanden, eller annars är i barnets intresse. Om en förälder blir arbetslös, kvarstår barnets rätt till småbarnsfostran på heltid i två månader. Barnet har rätt till samma dagvårdsplats även då det sker en förändring i rätten till dagvård.

Uppskattningsvis flyttas sammanlagt 11 000 barn i hela Finland från dagvård på heltid till dagvård på deltid om rätten till småbarnsfostran begränsas.

EU har som mål att minst 95 % av alla barn över fyra år deltar i småbarnsfostran senast 2020. Enligt kommissionen är motiveringen (17.2.2015) den att man i den vård och undervisning som ges i tidig barndom, dvs. i småbarns pedagogiken, lägger grunden för barns lärande under resten av livet, deras integration i samhället, personliga utveckling och senare också deras anställbarhet. Småbarns pedagogiken har sådana djupgående och långvariga effekter på en människas liv som inte kan nås med åtgärder som sätts in senare. Om man lyckas lägga en stadig grund under de tidiga barndomsåren, underlättas också senare inläring och sannolikheten för att man ska fortsätta lära sig under hela livet ökar. Risken för avbrytande av skolgången minskar också, vilket leder till en jämnare utbildningsnivå. Enligt EU-kommissionen leder detta också till lägre samhällskostnader för kompetensförlust och lägre offentliga utgifter inom social- och hälsovården och även inom rättsväsendet.

I nuläget deltar ungefär 74 % av alla barn över fyra år i hela Finland i småbarnsfostran, mot EU-medeltalet på ca 92 %. I Grankulla får ca 94 % av barnen över fyra år småbarnsfostran.

För barn över tre år finns det i Grankulla såväl grupper med två fostrare som grupper med tre fostrare. Tabellen nedan visar på vilket sätt antalet

barn i heltidsdagvård ökar då lagreformen träder i kraft. Då det relativa antalet barn i deltidsvård ökar i och med att barn flyttas över från hel- till deltidsvård, ökar det totala antalet barn i grupperna drastiskt.

Vuxna	Barn på heltid hösten 2015 (nuläget)	Barn på heltid från 1.8.2016
2	14	16
3	21	24

Vuxna	Barn på deltid hösten 2015 (nuläget)	Barn på deltid från 1.8.2016
2	26	26
3	39	39

Exempel: En grupp har i nuläget 3 fostrare och 21 barn över 3 år i heldagsvård. Sju av barnen i gruppen övergår till deltidsvård, och då ska de 14 barn i gruppen som fortfarande får heldagsvård enligt lagen ha två fostrare, medan gruppens tredje fostrare kan anvisas 13 barn i deltidsvård. Om alltså 7 barn övergår till deltidsvård, kan gruppen utökas med ytterligare 6 barn som får deltidsvård och är minst 3 år gamla. Då består gruppen av sammanlagt 27 barn.

Bland de utmaningar som reformen medför ingår följande, enligt bl.a. Manerheims barnskyddsförbund, Centralförbundet för Barnskydd, specialpsykolog Nina Sajaniemi, universitetslektor i specialpedagogik och docent i utvecklingsneuropsykologi, samt daghemspersonalen:

- Hur ska man definiera barnets bästa i de fall där en familj som endast har rätt till deltidsvård önskar att barnet ska få heltidsvård utgående från en behovsutredning? Åtminstone tills vidare har inga riksomfattande direktiv utlovats gällande sådana fall.
- Hur ska platserna räcka till, om ett barn i deltidsvård utan förvarning får rätt till heltidsvård t.ex. på grund av att föräldern har fått jobb?
- Risk föreligger att barn som är i dagvård en del av veckan inte längre upplever lika stor kontinuitet och delaktighet.
- Barnens fysiska, psykologiska och sociala trygghet kan äventyras.
- Barnens behov av stöd ökar, t.ex. antalet barn med behov av S2-stöd (S2 = finska som andra språk) ökar, och barn i behov av stöd har ingen nytta av större gruppstorlek.
- Barnen påverkas av den ekonomiska situationen, vilket märks bl.a. som rastlöshet hos fler barn än tidigare.

Lösningar i andra kommuner

Via medierna vet vi att Helsingfors, Tammerfors och Åbo (samt Tavastehus och Valkeakoski) har beslutat att i fråga om subjektiv rätt till dagvård fortsätta att tillämpa den nuvarande lagen även då den nya lagen om småbarnspedagogik trätt i kraft.

Valkeakoski har beslutat att barns rätt till dagvård inte begränsas efter att den nya lagen trätt i kraft. Ökad gruppstorlek och begränsning av den subjektiva rätten till dagvård skulle ge Valkeakoski, som har ca 21 000 invånare, inbesparingar på uppskattningsvis 260 000–270 000 euro per år.

Även Esbo beslutade 15.2.2016 att barns rätt till dagvård inte begränsas efter att den nya lagen trätt i kraft. Däremot har Vanda beslutat att barns rätt till dagvård på heltid begränsas efter att den nya lagen trätt i kraft.

Begränsning av rätten till dagvård till deltid i Grankulla

I oktober-november 2015 utredde chefen för småbarnsfostran hur många barn i Grankulla som i nuläget utnyttjar de kommunala dagvårdstjänsterna trots att åtminstone den ena av vårdnadshavarna av en eller annan orsak är hemma. Utredningen ger vid handen att sammanlagt 12 barn inom den finska småbarnsfostran och 14 barn på den svenska sidan kunde överföras från heltidsvård till deltidsvård i samband med lagändringen. Tre av barnen är under tre år, och dagvården för barn under tre år kräver samma resurs (i nuläget 1,75 platser) oberoende av om den är på deltid eller heltid. Om dessa barn övergår till deltidsvård, leder det således endast till inkomstförluster för staden p.g.a. lägre dagvårdsavgifter, utan att antalet barn i gruppen kan ökas.

Omvandlat till personalresurs för finska småbarnsfostran kräver dessa barn som byter från heltid till deltid 1,4 fostrare i heltidsvård och 0,8 fostrare i deltidsvård. Den teoretiska inbesparingen är då 0,6 fostrare.

Omvandlat till personalresurs för svenska småbarnsfostran kräver de barn som byter från heltid till deltid 1,9 fostrare medan de är i heltidsvård och 1 fostrare om de flyttas till deltidsvård. Den teoretiska inbesparingen är då 0,9 fostrare.

Sammanlagt sparas teoretiskt sett 1,5 fostrare, om de barn som av någon orsak har en förälder hemma flyttas från heltidsvård till deltidsvård. Inbesparingen skulle bli svår att omsätta i praktiken, eftersom barn har en lagstadgad rätt att fortsätta i samma daghem som tidigare trots att de övergår till deltidsvård och antalet barn som överflyttas till deltidsvård inte är så stort på något enskilt daghem att personalbehovet skulle ändras på ett sätt som verkligen medför besparingar.

En överflyttning av barn från heltidsvård till deltidsvård i de fall där den ena föräldern av någon orsak är hemma kunde teoretiskt sett ge staden besparingar som motsvarar årslönekostnaderna för en barnskötare, d.v.s. ca 27 000–30 000 euro. Samtidigt skulle intäkterna från dagvårdsavgifterna sjunka med upp till 32 000 euro (då man räknar enligt maximivgiften i både hel- och deltidsvård).

Båda nämnderna för undervisning och småbarnsfostran (9.2.2016 § 3 resp. 11.2.2016 § 3) har beslutat föreslå att Grankulla inte begränsar rätten till småbarnsfostran på heltid för de barn som har en förälder hemma.

Fullmäktige beslutar att Grankulla inte i nuläget tillämpar den punkt i lagen om småbarnspedagogik som träder i kraft 1.8.2016 och begränsar rätten till småbarnspedagogik på heltid för de barn som har en förälder hemma samt antecknar det ovan sagda för kännedom som svar på den fullmäktigemotion som inlämnades 16.11.2015 av Juha Pesonen m.fl. Fullmäktige konstaterar att motionen är slutbehandlad.

Beslut:

Beslutsförslaget godkändes.